Исәнмесез.

Йөз чөереп йөрү кешелекме?

Сәлам биреп уз син кешегә!

Ачык йөзе, җылы сүзе белән

Җирдә кеше зур да, көчле дә.

Исәнмесез! Күрешә материклар,

Якынлаша җирнең уллары;

Шиңмәсенгә җирдә булган гөлләр,

Сүнмәсенгә кояш нурлары.

Исәнмесез! Туганлаша илләр

Ярдәмләшеп яшәр өченгә,

Исәнмесез! Кояш нуры белән

Тормыш яме иңгән бу сүзгә!

Киек казлар китә...

Кыйгак-кыйгак...
киек казлар китә,
Киек казлар китә тезелеп.
Пилоткамны салып сәлам бирәм
Чын,
көнләшеп калам сүрелеп.
-Дускайларым, хөр-ирекле кошлар,
Бишегем аша минем үтсәгез,
Сәламләгез әткәм-әнкәемне,
Сөйгәнемне
Ил солдатын якын күрегез:
Сәламләгез!
Ишетәсезме,әй канатлы дуслар.
Ишетәсезме солдат авазын?
Мин әйтергә телим йөрәгемнең
Сагыш утларында кайнавын...
Җиткерергә телим хезмәтемдә
Сынатмавым,
намус белән хезмәт иткәнем
Хат-хәбәрне дуслар-туганнардан
Һәрвакытта зарыгып көткәнем.
Сау булыгыз, һай, кайгысыз дуслар
Армый-талмый гына очыгыз
Аерылмагыз! Аерылу – кайгы
Уртак малны күмәк тотыгыз:
чын күңелдән сөйли

дустыгыз...
Киләчәккә зур өметләр белән
Бергә-бергә очу-омтылу –
Олы бәхет!
... Ә аерылуда – кайгы-сагыш
Кара уйлар сазына йотылу...

1967 ел июль ае

Уйлар сине эзли, Гөлем минем…

Яңгырады кискен күкрәү кебек
Өн качыргыч “Подъем” авазы
Атылып чыгып тышка күкрәк тутырып
Мин суладым таңгы һаваны.
Күзләремне киеребрәк ачып
Караштырам тирә-юнемне:
Нинди гүзәл дөнья! Күзләр алдашамы?
Төшме соң бу? Әллә өнемме?!
Якындагы каен сылулары
Алтынсыдан шәлләр ябынган.
Әйтерсең лә пешкән-моңсу кызлар
Карап тора көзнең таңында.
Әллә шунда ал таң иркәләүдән
Туган моңсу-серле хисләрем-
Каен гүзәлләре әкрен генә
Пышылдаша җылы иртәдә.
Таң нурлары,күбрәк назлагыз сез
Нурлар булып яусын сөюегез!
Каен кызыйларын әнә ничек
Җанландырган сезнең көлүегез.
Дөнья матур!
Мондый сихри таңны
Яшьлегемдә тәүге күрүем
Әллә ничек шушы таңга охшаш
Шикелле бит минем сөюем.
Әллә ничек, шушы көз таңында
Тиңлим аны каен кызына.
Әйе, аңа булган мәхәббәтем
Тәүге хисләр – кояш нуры ла!..
Көннәр үтә,ә мин һаман саен
Сөя төшәм,күбрәк янамын,
Тик һаман да җансыз каеннардай
Ул ...
Көтә күңел керсез җавабын.?!

Көтәм, тәүге мәхәббәтем минем,
Сизмисеңме йөрәк газабын?
Шул газаплы кайнар хисләрдән бит
Каеннарга болай каравым...
Сагыш уты җанны өткәнгә бит
Таңнар сихри...хисләремдә
юләр агым бар.
Диңгез кебек очсыз уйларымны
Алар һаман сиңа ялгыйлар!..
1967ел 1октябрь

Кайту.
Тәвәккәллек солдат юлчысы бит
Ә хәвефне солдат уйламый.
Шулай...
кояш кичкә авышканда
Бишегемә ...
авылыма таба юл алдым.
Яңа газик коштай оча гына,
Йөрәк кебек эшли моторы,
Изге хисләр кайный күңел тулып-
Тиздән күрәм туган якларны!
Бик-бик тиздән газиз әткәм-әнкәм,
Туганнарым тирән аптырап,
Ни көләргә,ни еларга белми
Төпчекләрен алыр каршылап.
Пилоткамны басыбрак киям,
Баса төшәм газга көчлерәк,
Юләр йөрәк ташкыннардай дәртен
Шулай күчерә.
Ялкынланган күзләр фара утын
Узып алны тели күрергә.
Уйлар инде!..
Уйлар өлгергәннәр
Туган йортка кайтып керергә.
...Менә алда утлар чагылып үтте
Һай, Бәзәкәм! Авылым, исәнме!
Бер күрергә синең улың кайта,
Тартты сиңа йөрәк хисләрем.
Саумы, авылым минем ,үзгәргәнсең,
Ничек якты,нурлы балкыйсың,
Ничек сине өзелеп сагынмассың,
Ничек сиңа очып кайтмассың?!!
-Сау гынамы, газизләрем минем
Әткәм-әнкәм...менә кайттым да

-Улым,улым...ничек? Кайттың да!
Сәер тойгы ача күрешү-сөенеч...
Әнкәемнең кайнар яшьләре,
Картлык баса төшкән әткәемнең
-Яхшы,улым,- диеп әйткәне.
Йөрәгемне кинәт йомышартты
Һәм беренче кат гомеремдә
Аерылудан соңгы күрешүнең
Олылыгын тойдым күңелемдә.
Һәм беренче кабат гомеремдә
Йөрәгемә әткәм-әнкәемнең
Бик-бик якынлыгын сөйләделәр
Күзләремә ихтыярсыз тулган яшьләрем.
...Өстәл башы кайнар сүзләр белән
Гел тынмаска гөрләп торасы
Тик солдатның вакыты бик кыска шул
Бүген монда...биш минуттан кайда буласын
Ходa белсен...
Саубуллашу...
тагын күз яшьләре,
Йөрәкләрнең әрнеп сызлавы,
Күз алдымнан ахры мәңге китмәс
Әнкәемнең мине соңгы кабат
Назлар өчен сузган куллары.
Йөрәгемнән – юк, беркайчан китмәс
Әткәй сүзе "Улым,югалма!"
...Кичерегез, газиз кешеләрем,
Сезне ахры салып кына киттем
Газапларга ,борчу, уйларга.
Кичерегез, дуслар! Сезне дә бит
Күрә алмадым, бигрәк ашыктым,
Тик зыян юк,бу һич кайгы түгел
Очрашырбыз!
Ил кояшы гына яктырсын
Һәм солдатлар гына сак торсын!!!
1967 ел, ноябрь.

Йөрәгемә берәү кабат үрли.

Нәфес дигән нәрсә миндә дә бар,
Юләр каннар ташый миндә дә.
Кызлар, кызлар...сансыз гөлләр алар
Тик мин өйрәнмәгән,
Өйрәнмәм дә инде
Һәркайсына

Йөрәк хисләремне сибәргә.

***

Сарман буйларында сылу кызлар
Чәчәк кебек нәфис сынлылар.
Йомшак кына сорадылар миннән:
-Син шагыйрьме, солдат?
Шигырьләрең матур ,җылылар...
Мин уңайсыз гына җавап бирдем:
-Юк, чибәрләр, шагыйрь түгел лә,
Тик тынгысыз юләр йөрәгемнән
Ярсу хисләр минем түгелә.
Шулар гына сезгә - бары шулар
Матур җырлар булып күренә...
Ә мин шатмын сезнең саф йөрәкләр
Тоя алгач хисем җылысын,
Гүзәл яклар, гөлләр кебек кызлар
Җырламыйча ничек чыдыйм соң?!
Серле генә карап елмайдылар,
Сорадылар көлеп үзләре:
-Әйтегезче, сезне өзелеп көткән
Кешең бармы – дустың, сөйгәнең...
Мин игътибар белән карап торам
Ни әйтергә, нәрсә дәшәргә?
Һәм шул вакыт күрәм - бер нәфис гөл
Күзләремә минем төбәлгән дә
Гүя тели минем,
йөрәгемә үтеп яшәргә...
-Исемегез ничек?.. Сорый үзе
Әллә сорый...әллә ... белмәдем
Күзләренә аның йотылдым да
Таныш сыйфатларны эзләдем.
Аныкыдай сылу-зифа буй-сын,
Тик күзләре генә сорылар,
Янып торган утлы,чиста күзләр
Нидер сөйли... әллә сорыйлар?!
Йөрәк купты...
Аныкыдай нәфис,
Аныкыдай сусыл иреннәр.
Тулып ташкан шушы саф иреннәр
Нидер сөйли... әллә көйлиләр?!
Артык дулкынлану җиңде мине,
Әллә ничек тел дә бәйләнде.
Шулчак миңа суза гүзәл кызый
Үзе кебек гөлләр бәйләме...

Күзләремә һаман туры карап
Әйтә:
-Әнвәр, кичер юләрне,
Минем сүзләр олы йөрәгеңә
Кайгы салыр диеп белмәдем,
Ал син,үтенәм ,Әнвәр, ул гөлләрне!
Алар сиңа диеп җыелган.
Ал чәчәкләр саф күңелемнән минем
Тик сиңа дип кенә сузылган.
Бу сүзләрдә, әйе, бернинди дә
Ясалмалылык югын йөрәгем
белән тойдым һәм бу кызга туды
Күңелемдә изге сүзләрем:
-Мин бик шатмын! Рәхмәт,Сарман гөле!
Сагыш-моңнар тулды күңелемдә.
Якты хисләр тудырдың син, гүзәл
Күңелең нурын миңа бүлдең дә.
Бәхет чаткысында сөендердең мине..
Кайдан гына пәйда булдың соң син?
Серле карап серле сөйләвең
Белмим, миңа ниләр вәгъдә итә
Сөйлим сиңа, сорыйм бүлмәвең.
Әйе,мин ярата белдем, мин яраттым
Ул мәхәббәт дигән газапны.
Кичерә идем – бәхетле күк идем
Дөнья матур иде шул чаклы.
Тик бер кичне...
бары да асты-өскә
Килеп бетте – аңа ни булды?
Белмим, ул очынып мине читкә куды
Шул минуттан
Уртак хисләр, беренче зур хисләр
Көзге гөлләр кебек корыды.
Аңламадым мондый кискенлекне
Ул ни уйлап болай эшләде?!
Белмим.
Ләкин элеккечә
Яшәделәр миндә, һаман саен
Сүрелмәде сөю хисләрем.
Мин җавапсыз сөю уты белән
Һаман яндым!
Хыялымда аның янында,
Аның белән идем...тоймый идем
Аннан башкаларның барын да.
Йөрәгемдә тик ул гына иде

Башкаларны йөрәк күрмәде
Ә ул...
ул ни уйлагандыр
Тик ул һаман җавап бирмәде...
Һәм хәзер дә җавапсыз
ут яна...
Син соң менә кайдан пәйда булдың
Син кузгаттың кабат йөрәкне
Күзләр аша йөрәгемә карап
Яшерен хисләремне сөйләттең...
- *Мин баш иям мондый мәхәббәткә,*
Мин бөтенләй сабый икәнмен.
Мондый кешеләрне тәүге күрәм,
Тәүге тыңлыйм шундый йөрәкне.
Кичер, Әнвәр! Тик ,син, әйтче,зинһар
Мәхәббәтең булгач җавапсыз
Ул тамырсыз гөлдәй корымасмы,
Кошлар да бит
оча алмыйлар пар-пар канатсыз?
Бер-береңдә яши алсаң гына
Тормыш тулы, йөрәк ярсулы...
Сез аңларсыз мине...мин башкага
Сөйли алмыйм
телем бәйли
хисме, ташкынмы?..
Сез аңларга тиеш кеше мине...
-Я, хуш, Әнвәр – аңла!
- Тукта – китмә, Клара.
Күзләренә аның йотылдым
Һәм гөнаһсыз саф, эчкерсез йөрәк
Аһәңнәрен йөрәк укыды.
- *Очрашуга кадәр, Клара! Иртәгәсен кичен*
- *Күл буенда көт мине, яме?*
- *Әйе..*

(Тәрбия һәм тормыш аны адаштырды.1971 ел)

***

Сине эзлим.
Хат-хәбәрләр килә дус-ишләрдән
“Ул чуала фәлән белән” дип.
Уйлар белән һаман аның белән
Йөрәк һаман аның белән бит...
Нишлим, дуслар?!
Күңелемнән аны
Куа алмыйм, күңел күзләрем

Сайлый-сайлый эзләгәннән соң бит
Шул кызыйга барып төпләнде.
Аның дымлы зәңгәр күзкәйләрен
Серле күзкәйләрен оныту
Мөмкин мени?.. Аны гына теләп
Янган йөрәгемне
Ул юк инде диеп юату?!
Мөмкин түгел!
Тормыш юлы тулы гөлләр белән,
Мин аларын күрәм – онытам
Тик шул гөлне көннәр үткән саен
Һаман саен ныграк уйлата.
Хыялларда аның белән рәттән
Әллә ниләр эшләп йөрим дә,
Ул юк инде! Бөтенләе белән
Ул бирелгән инде бүтәнгә...

****

Мең тугыз йөз дә алтмыш җиденче ел,
Унберенче декабрь, кичке тугызда утызда
Мин сүз бирәм!
Чын һәм якын дустым
Тимерхан дустыма сүз бирәм:
Тормыштагы авыр кайгы-зарны
Күтәрергә күмәк көч белән!
Шатлыкларда бергә сөенешергә,
Җиңүләрдә бергә көләргә.
Аның шатлык мине сөендерсен,
Үз шатлыгым уртак бүләргә.
Мин сүз бирәм: мәңге хыянәтсез
Саф йөрәкле якын кешемә:
-Сине яклар өчен,саклар өчен
Йөрәгемнең соңгы көчен дә
Кызганмаска!
Тормыш тапмас безне бөгәр көчне,
Безне егар көчләр табылмас!
Солдат чакта сиңа биргән сүзем
Соңгы минуткача алынмас!
(1967 ел 10 декабрь)

****

Төрекмәнстан...
якты кояш иле!

Нур балкышы, кошлар сайравы.
Барысы рәхәт, ләкин бернәрсә дә
Алыштырмас Иделем ярларын.
Гөлчәчәкләр үскән, Төрекмәнстан,
Синең гүзәллекнең
Баш очыннан туган якка карап,
Тоям гүзәллекне.
Хурламыйм мин якты, гөлләр иле –
Төрекмәнстан, гөнаһ хурлау сине.
Оҗмахлардан качып кайтырмын мин
Зурлап, сагынып туган җиркәемне.
Йөрәк белән, тамырларда кайнар
Тибеш белән аккан каным да.
Җаным белән, бар барлыгым белән
Аерылмагач туган ягымнан.
Нигә шунда барыр юлларымда
Җәннәт ишекләре ачылмый.
Мин һаман да
канатланып-очып
Туган туфрагыма кайтырмын!
Кичер мине, гүзәл Төрекмәнстан,
Мин яшәмим синдә, тик янам
Дәрьяларың бик мәкерле синең,
Иделкәем минем – үз анам!!!

“Кама” колхозы сыер савучыларына поэтик характеристика.

Яшь килен Фәхерлебанәткә.
Тормышка да бик тиз кердең,
Эштә дә җитез – ут бул!
“Яшь килен” сүзен халыкның
Һәрвакыт акларлык бул!

Уңган савымчы Нажия апасына.
Берәүләр кирә дә чыга
Ә син – юк, андый түгел.
Эшеңә саф уйлар белән
Береккән синең күңел.

Озын акчалар эзләүче Хәтимәгә.
-Төрле җирдә эшләү, чынлап,
Чегәннәр хәленә тиң,-
Дигәнсеңдер, канатланып
Фермага килдең бит син.

Бу эшең синең киләчәк
Юлыңны нурга төрер.
Тырышлык, алдынгы хезмәт
Шатлыклар алып килер.

Иң гади эш апасы Хәтирәгә.

Бүгенгәчә тормыш юлың
Үтте маллар арасында.
Син аларны һәрвакытта
Яраттың.
Ярадасың да!
Малларың да яраталар,
Сөя сине кешеләр дә
Киләчәкнең нигезе сез.

Алдынгы савымчы Нәдитҗәгә.

Таң атканда авылыбызга
Әтәчләр хәбәр сала.
Шулчакта син ашыгасың
Ферма ягына таба.
Һәр яңа таңда сине бит
Яңа эш – уңыш көтә.
Әйтәсең : "Авылда гөрләп
Торуга ниләр җитә?!"

Олы җанлы уңган савымчы Фәткыяга.

-Үз эшеңә карашыңны
Әйтче,- дисәләр аңа,
-Сөям,- ди ул,-бик яратам
Калганын үзең аңла.
Аңлашыла...
һәркем аңлый
Бездә эш яратканны
Әйтәләр аның хакында
-Шәп кеше, олы җанлы!

Авыл кызы йомшак җанлы Саимәгә.

-Мин яратам туган җирнең
Кырларын, малкайларын.
Алар янында булганда
Борчусыз җанкайларым.
Әйе, сыерлар янында
Ул һәрчак көләч йөзле.

Тагын ни кирәк дөньяда...
Бу бит бәхетнең үзе!.

Авылның беренче савымчысы,почет тактасы герое Нажиягә.
Тормыш аңа кече яшьтән
Күтәртте ирләр йөген.
Почет тактасыннан карыйк
Кемлеген аның бүген.
Күп сөйләшмәс, тик эшләгән
Литр саннары гына
-Мин алда!- дип гүя аның
Чын йөзен чагылдыра.

Яңа савымчыга.
Үткән тормыш сукмагында
сынатмадың
сынатма да.
Фермада да нәкъ шулай бул
тырыш
атыл алга таба!

Яшь кыз Рәфинәгә.
-Гөлдәй чагың,кит шәһәргә,
Авылда сулып ятма!?
Дисәләр, ул җавап бирә:
-Яшьлегем чәчәк ата!
Шәһәр диләр...Туган җирне
Буламы аңа тиңләп?!
Тиңсез бәхет туган җирдә
Яшәү хезмәттә тирләп!

Намуслы савымчы Нурнисага.
Беркайчан да акырмый да
“Минме,мин!- дип шапырмый да.
Акыллы ла
доярка кыз Нурнисабыз
Эшләгәне зур көч куеп
Яулап алса алдынгылык
матурлана,
алсулана Нурнисабыз!

Башлангыч савымчы Нәсимәгә.
Каһәр язмыш яшьлегеңнән
Итте сине ятимә.

Горур булдың, кыенлыкка
Баш имәдең һәм имә!
Ул һәрвакыт шулай авыр
Яңа эш башлангычы.
Ләкин синдә өметләр зур
Акларсың ышанычны.

Халык яраткан кыз Хәлимә савымчыга.
-Инсафлы ул һәм тыйнак та,-
Дия халык аның хакта.
Халык сүзе һәрвакытта
Нигезләнә бит фактка.
Сөт нормасын тутырулар,
Арттырулар бер мәсьәлә.
Ә халыкның сине сөеп
Олылавы – зур мәртәбә.

Мәхәббәт бер генә.
Кочарга талпына йөрәгең
Иректә хөр үскән гөлләрне.
Күрмисең,белмисең бакчаңда
Үзеңнең гөлләрең шиңгәнне.
Шиңделәр бакчаңда гөлләрең
Күрмичә иркәләү-назлауны.
Мәхәббәт бер генә, нәфсеңә
Бәйләмә һәр килгән язларны.
(Тәнкыйтьче "Яңа Кама" һәм үзем. 1967 ел.)

Кыш.

Дөнья ап – ак . Агачларга

Бәсләр кунган.

Суык агай тәрәзләргә

Сүрәт уйган.

Кыекларда күгәрченнәр

Йон күпертеп

Утыралар муеннарын

Эчкә кертеп.

Чыпчык – чытлык посып ята

Саламлыкта .

Салкын ага киртә куя

Шаянлыкка.
Кешеләрнең сулышыннан
Пар бөркелә ,
Йөри алар һәммәсе дә
Җәһәт кенә.
Колак салсаң - әллә кайда
Йөргән кеше
Шыгырт – шыгырт яныңнан ук
Үтә төсле.
Вакыт-вакыт бүрәнәләр
Чатнап куя,
Әйтерсең, кыш кылган эшен
Раслап куя.
Алсу йөзле шат күңелле
Шук балалар
“Куян атып” карга батып
Тау шуалар.
Боз өстендә арлы-бирле
Йөгерешеп
Малай-шалай шар уйната
Янып-пешеп.
Салкын булсын, үлми кеше
Аңа карап.
Тик үз йөрәк салкыныңнан
Өшү харап.
(“Ялкын”да конкурста катнашкан шигырь.1965 ел.)

Армиядән соң

Башкаемны иям.

Зәңгәр күзләреңә бу кадәрле
Ялкын кайдан туган?
Карашыңа кеше сүзләренә
Сыймас назлар сыйган...
Шулкадәрле төбәп карамачы

Уңайсызлык тоям...

Олы сөю янган күзләргә мин

Лаек түгел сыман...

Яннарыма килеп баскан чакта

Кояш рәттән кебек

Шуңадыр ла кыен иркәләргә

Чәчләреңнән үбеп...

Карашларың белән син минеке

Әйтмәсәң дә сизәм...

Уйларымда синең күкрәгеңә

Башкаемны иям!..

1970 елның 9нчы ноябрь киче.

***

Укыйм да, язам да,
Уйлыйм да моңаям;
Бик кирәк кеше идем,
Бердәнбер якын кеше идем
мин аңа ...
Мин күрдем сөюен,
Яратып йөрүен
Мин күрдем ул кызда
мәхәббәт газабын!..
...Кызгандым мин аны
Үз итеп кызгандым.
Тик чынлап ярата алмадым,
алмадым.
“Киңәшчем булмады...
Ә йөрәк сызланды...
Яныма килмәдең...белмәдең,
Ник минем газапны?
Күземә сарышкан
Сагышны бөтенләй күрмәдең?”
Бу соңгы сүзләре –
Бер ялгыз ул кызның...
Бу сүзләр өздереп әйтелде...
Акылым-уйларым кыйныйлар йөрәкне:
“Я, кем син?
Әйт инде? Әйт инде?!.”
Йөрәктә ут түгел – кызгану сагышы...

Көчле һәм рәхимсез
бу тормыш агышы...

Көз.

Асфальт юлда сары яфраклар,
...Саргаешкан каен кызлары;
Үзәкләргә үтеп искән җилдә
Ишетелә кебек моңнары.
Җыелышып йөри киек кошлар,
Кыр казлары китә тезелеп.
...Алсуланып пешкән соңгы алма
Сабагыннан төшә өзелеп.
Табигатьтән гүзәл төсләр ача.
Ә күңелдә моңаюлар арта,
Гөл үстергән кырлар бушый,тына
Яшь күңелдә ташый уйлар гына...
1970 ел 6 октябрь.

20 нче сентябрь

Йолдызларга кара кайгы төште
Ай да посты болыт читенә
Көз аеның егерменче төне
Авыр булды минем өчен дә.
Ул төнне бит янар йолдызларга
Нур өстәрлек иде хисләрем!
Тик син...
Шундый гүзәл шигъри кичкә
Тик тупаслык кына өстәдең...

****

Мин кем икән...
-Син кем , – диләр
Белмим!
Мин шагыйрь дә
Мин шофер да
түгел
Мастер да.
Тик мин һәрчак тик үземчә хисле,
Кешенеке түгел - акыл да.
Димәк –
Үзем белән үзем, асылда!

Сүнмәс гөлләр.

(Р-гә)

Беләм чая!
Синең уйларыңда
Мин уйланмас
кеше һаман да.
Үткен-мескен, астыртын да диген,
Хет әллә кем диеп яманла.
Минем хакта тузга язмаганны
Сөйләсәң дә төрле кешегә,
Исемемне, бәлки, җиргә таптап
Характерым алып көлкегә
Нишләсәң дә...
Керле уйлар белән
Җырларымда янган хисләрне
Тупас аңлап,зинһар, имгәтмә?!!
Җырлар алар – күңелдәге гөлләр
Тамырлары – янган йөрәктә.
Ә йөрәккә төкерү кирәкмәс!..

1970 ел 17 октябрь.

Кемдә ни соң?

(Үземә үзем)

Горурлык ул гүзәл,күркәм сыйфат
Тик аның да була бер чиге.
Әнә шушы чикне узса кеше,
кеше түгел
Дуңгыз була каһәр төшкере.
Кемдә икән гаеп?
Нигә икән
Хет сөюдә "дуңгыз" булырга.
Горурлык ул,әйе, гүзәл сыйфат.
Әүвәл кирәк кеше булырга
Аннан инде бәлки горурлык һәм
Сөю юлдаш булыр юлыңда.

Йолдызлар атыла.

Йолдызлы бер төндә кыз бала
Яшьлеген сөйләде моңаеп.
Тын гына йоклаган яфраклар
Сискәнеп,калтырап уянды...
Бик яшьли югалткан әнкәсен
Ул тирән сагышта юксына

...Бу төндә
Иң нечкә
хисләрем иркендә
Утырам уйланып шул кызны.
Ай да бик пошынган, моңайган
Күңелең ярасын абайлап
...Йолдызлар атыла...һәм сүнә,
Күңелне тагын да яралап.

1970 ел 18 октябрь

Бәхет

- Янып – көеп кая ашыгырга,

Картайгач та кирәк көч, - диләр

Акмый яткан күлләр исләнәләр

Без онытмыйк шуны, кешеләр:

Бәхет яумый күктән – көтмә аны,

Шытып чыкмый кыргый гөл кебек.

Гомереңнең тәүге бер көнендә

Уй – хыяллар аша күңелеңдә

Бөреләнә башлый иң элек.

Сайладыңмы очучылык эшен

Оч син Айга!

Юл ал Марска!

Ватан кушса

Оч син ут эченә

Олы эшең керсен тарихка.

Сайладыңмы игенчелек эшен –

Басуларның бул син хуҗасы!

Туган илең сине “Улым” – дисен

Халкың сине зурлап җырласын.

-Ник янасың? Кая ашыгасың?

Картайгач та кирәк көч диләр

Күктән төшмәс бәхет - җирдә ятмас

Онытмыйк без шуны, кешеләр!

(“Яңа Кама”да басылган шигырь, 1970ел)

Сизмисеңме иркәм.
Әллә язның зәңгәр чәчәгеннән
Зәңгәрлекләр күчкән күзеңә;
Исемнәрең әллә Чулпан микән,
Таң йолдызы нуры йөзеңдә.
Чишмәләрнең көмеш тавышлары
Сафлыклары синдә сизелә.
Тургайлардыр,ахры, гүзәл җырлар
Салып киткән синең күңелеңә.
Толымнарың тибрәндереп үткән
Җилләрдән дә куям көнләшеп
Сизмисеңме, иркәм,күзең төсле
Гөлләр белән йөрим сөйләшеп.

Ник алай?
Яз җилләре бу ел бигрәк назлы
Яңа җырлар суза сандугач,
Сандугачлар белән канатланам
Йөрәкләрдә ялкын кабынгач...
Җылы куллар итеп сибә кояш
Мәхәббәтен нәфис гөлләргә!
Ирексездән сине уйлый күңел
Шул гөлләрнең йөзен күргәндә.
Кояш көнләшерлек карашларың
Нигә алай сирпеп үтәсең?!
Үтәсең дә үзең белән бергә
Уйларымны алып китәсең...

1970 елның марты.

Сагыну җыры.
Икәү генә йөргән сукмакларда
Суынмаган кебек эзең дә.
Көлә-көлә, шаян сүзләр сөйләп
Син килерсең кебек бүген дә.
Икәү генә белгән аланнарны
Берялгызым иңлим уйланып,
Баш иäләр миңа ак чәчәкләр
Уйларымны тоеп, моңаеп.
Икәү генә белгән тыныч күлдә
Тынычлыгы качкан дулкыннар
Сорый кебек миннән килгән саен:
-Хәбәр бармы якын дустыңнан?
Без ясаган җылы ояларда
Сыерчыклар бала үстерде.

Канатларын җилпи-җилпи алар
Сине сагынып җырлый шикелле.
1969 ел.Чарджау.

Яңа ел көткәндә.
Вакытның ярсу чабышы
Җилләрне узып китә,
Күңелләргә җыр кабызып
Яңа ел түргә үтә.
Кыш бабай бүләкләр бирә
Чыршы әйләнәсендә;
Әллә ул бәхет бүләме
Тигезләп һәммәсенә.
Сабыйдай эчкерсез сафлык
Елмаюларда тоям,
Талпынсам кар бөртегедәй
Очып китәрмен сыман!.
1970 ел 28 декабрь.

Кышкы урманда.
Бик сак кына атлыйм
Урман йоклый
Тәмле төшләр күреп
Җырлар идем
Зирекләрнең төшен
Бүләрмендер кебек.
Ап-ак бүрек кигән чыршыларны
Сөеп карап торам
Бу яшеллек шаһын нинди көчләр
Бизәндереп куйган?!
Озын чуклы ак шәленә төренеп
Йоклый каен кызы.
...Кышкы урман тып-тын...
Җырлар идем
Иң-иң гүзәл җырны!
1970 ел.

Әйтче,зинһар.
Ник син шулай уйчан, әйтче,зинһар,
Ник син болай боек?!
Гөлләр әнә башын түбән игән
Моңаюың тоеп...
Син коенган тыныч күлнең әнә
Тынычлыгы качкан...

Мин дә янам, күрер идең аны
Күзләремә баксаң?!
Әйтче, зинһар, эчке газапларың
Әллә яратудан?!
...Аh! Карама шулай серле итеп –
Көл итәрсең сыман.
1970 ел.

Төнге уйлар.

Авыл йоклый караңгыга чумып
Йолдызлар да сүнгән.
Ник йокламый йөрәк,
Аңа нинди
Авыр борчу килгән?!
Елмаеп та куям нидер уйлап,
Шундук моңаям да,
Мин сабыйга охшыйм, хыялый бер
Сине уйлаганда.
Шыпырт кына искән төнге җилләр
Нидер сөйләр кебек.
Йолдызым да балкып кабыныр да
Нурын сибәр кебек.
Шушы төндәй өнсез түгел күңел –
Өмет сүрелмәгән,
Тормыш чүбе белән йөрәктәге
Ялкын күмелмәгән.
Авыл йоклый авыр төшләр күреп,
Миннән йокы киткән.
Өмет белән, изге хисләр белән
Туар көнне көтәм.
1971 ел 26 сентябрь.

Төнге уйлар.

Очрадың да тагын исәнләштең –
Ялкынга җил өрдең.
Белмәдең дә, тик туасы көнем
Тынычлыгын бүлдең.
Син йөгереп җитеп узып киттең
Бәлки, нидер уйлап.
Ә мин калдым...йөрәгемнең соңгы
Горурлыгын җыйнап.
Хат язышкан кешеләр сизенсәләр
Тагын әйбәт түгел.
Ә мин уйлыйм үзем шул минутта
"Буй җиткәнгә үрел!"
Йолдызларга җитеп булмыйдыр ла,

Дисә дияр кеше.
Авыл гына җиңә алса икән
Йөрәктәге хисне!.
27сентябрь 1971 ел.

Йокысыз төн.

Бер күз сирпеп алдың – шул да җиткән,
Күпме кирәк юләр күңелгә,
Шул да җиткән... туар көнгә кабат
Синең белән барып керергә.
Шул да җиткән...йөз өметле уйлап
Мең күзаллар өчен киресен.
Сөя белмәсен дә икән кеше!
Башкалардан гына сөелсен...
Акыл, акыл! Мондый сүзләреңне
Бу йөрәккә нигә сөйләргә!?
Кеше бөек! Кеше матур! Горур!
Онытылып сөя белгәндә.
30 сентябрь 1971 ел.

*****

Ике ел күңелдә йөртеп...
Салкын ачы бураннарда
Яланнарга, кырга чыгам.
Бушанырга, йөрәгемне
Коткарырга борчулардан.
Чеметтереп яңакларны
“Өшетәм” дип яный буран.
Тик үҗәтлек кенә арта:
-Кеше янар өчен туган!
Урман тынлыгына чумып
Тынгы тапмак булам җанга тынлыкта
Серле, көчлерәк телим булуын янда.
Ак каенның толымнары
Итәгенә сибелеп төшкән...
Гел ул инде!!!
Эх, син йөрәк, сүнмәс бер уй булыр икән.

*****

Үзем шундыйдыр ла...
Син тиң тоелсаң да
Мин тиң түгел төсле!,,
Һич буйсынмый йөрәк бу уйларга,
Үземнеке көчле!
4 январь 1972 ел.

Кабат яз килә.
Көмеш айны, якты олдызларны
Кара болыт күмгән.
Йөрәктәге саф уйларым белән
Кайтам синең эздән.
Көннәр түгел инде, айлар уза
Һаман сине уйлап.
Һаман йөрим күңел газапларын
Җырлар итеп җыйнап.
Син дә үзең, мин дә үзем генә
Ни соң араларда?
Син бит доктор – үзең яраладың
Килче дәваларга!

Яз җыры.
Җир йөзендә гөрләвекләр җыры,
Һавалардан сибелә тургай моңы,
Ак каеннар әнә, бөре ача,
Урамнарда шат көлүләр арта.
Һай, яз җиле, бигрәк шаян инде,
Яшь кызларның итәкләрен ача,
Карны ертып умырзая калка,
Җиргә,дуслар, матурлыклар кайта,
Эх, җырлыйсы иде шул хакта!
8 апрель 1972 ел.

Көзге уйлар.
Авазлары күкне моңга күмгән,
Кошлар китә...
туган җирләрдән;
Һай, бу туган җирдән аерылулар
Мирас булып калган кемнәрдән?!
Япь-яшь имәннәрнең яфракларын
Җилләр йолкып илгә тарата...
Яфраклардай туган җирләреннән
Аерылганны тормыш саргайта.
Киткәннәрне туган туфрагыннан
Кызганам мин...авыр күңелгә...
Тик мин горур һәм шат, күзем ачкан
Аунап үскән туган җиремдә!
2 ноябрь 1972 ел.

Исәнмесез!

Заманыбыз ярсу чабыш безнең,
Эшләребез зур да , көчле дә;
Ашыгабыз...
юкмы вакытыбыз
Исәнләшеп узар өчен дә?!.
Исәнмесез!
Вакыт бүләме бу?
Каршылыкмы бу сүз кешегә?!
Саф күңелдән дуслар-туганнарга
Сәлам бирик зурга-кечегә!
Исәнмесез!
Бу җир тынычлыгы, дуслык хисе,
Туар көн яме!
Нинди шатлык,җирнең балалары
Күбрәк сөйсә шундый сүзләрне!!!
8 ноябрь 1973 ел.

Беренче кар ява.

Зәңгәр киңлекләрдән ак бөртекләр
Салмак кына җиргә сибелә.
Беренче кар ява,
Сулап туймас һава,
Бәйрәм бүген туган җиремә!
Туып-үскән җирем,һай,бизәнгән бүген
Гүя,буйга җиткән кыз бала.
Ихлас хискә чумып,иңнәрендә
Туй күлмәге тоеп елмая.
Туган җирем!
Мин гашыйкмын сиңа,
Тиңдәшсез лә синең сафлыгың!
Шул сафлыгың җырларыма күчә,
Күкрәгемә сыймый шатлыгым.

Эшем-сөенечем.

Таң иртәме, үзем иртәрәкме,
Таң туганчы ашыгам эшемә.
Хезмәттәшләр белән туган илгә
Үземнән дә өлеш кертергә.
Кумәк эштә ....
Киләчәген күрәм бүгеннән,
Күңел яраткан эшне, яшәү ямен
Биргән илгә рәхмәт белдерәм!
Җаным сөйгән эшем әйди мине

Ашыктыра һәрбер иртәсен,
Туган илгә кичәгедән күбрәк
Килә бүген өлеш кертәсем.

Сөенечем.
Әллә үзем, әллә эшем шулай
Әйдәп тора һәрбер иртәсен.
Илгә минем кичәгедән күбрәк
Килә бүген өлеш кертәсем.
Күмәк эштә күңел җыр яңарта-
Иртәгесен тоеп-сизенеп;
Җирдә яшәвемнең яме арта
Туя алмыйм шуңа сөенеп!
26 декабрь 1974 ел.

Изге бабай.
Таң беленә җиргә ямь өстәргә,
Бабай таңнан алда кузгалган.
Басма көйли инеш түренә ул
Олы юлга туры чыгарга.
Тынгысыз җан,чирәм баш төрткәнче
Чишмәләрне барлый-тазарта.
Чишмә суы кебек, һәрбер өйдә
Изге, диләр аны бу якта.
Чишмәләргә тезелеп кызлар килә
Басмалардан үтә егетләр,
-Яшьтәшләрем!-дип шул яшьләрне
Яши бабай инде электән.
Яшь санын да әллә оныткан ул,
Унсигездә һәрчак күңеле
Саннар гына үлчи аламы соң
Күңелләргә күчкән............................
Февраль 1976 ел.

Мин октябрят.
Мәктәптән ул очып кайтып килде
Шатлык ташып чыккан йөзенә:
-Әти,-ди ул- безнең бәйрәм көне
Мин октябрят булдым бүгеннән.
Ленин бабай төшкән значокны
Укытучы апам кадады.
Гел бишлегә генә укы,диде
Хөрмәт итсәң Ленин бабаңны.
Укыр идем дә мин,укытучым
Кайчакларда дүртле куймаса,
Гел бишлене генә алыр идем

Башка төрле билге булмаса.